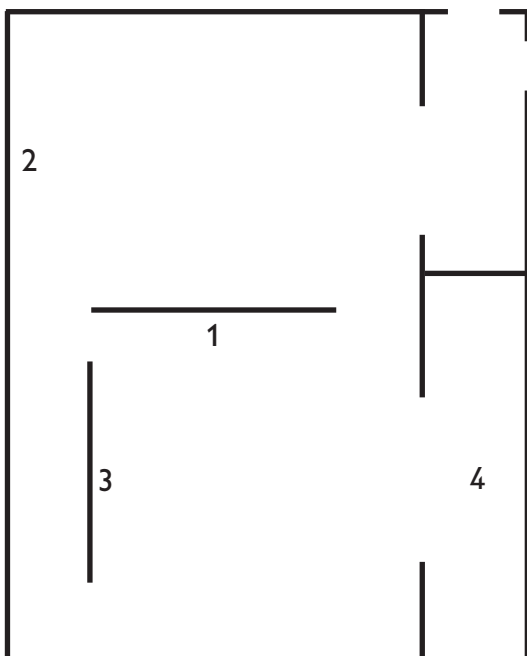

M VAN
**MUSEUM
LEUVEN**

SALLA TYKKÄ

24.06.16 ✕ 11.09.16

De drie video's *Lasso*, *Giant* en *Retrospective* worden achtereenvolgens afgespeeld.

1. *Lasso* (2000) **3 min 48 sec**
2. *Giant* (2013) **12 min 20 sec**
3. *Retrospective* (2015) **15 min 17 sec**
4. *Torso I*

De vertaling van de ondertitels vind je in de zaal.

De films van de Finse kunstenares Salla Tykkä zijn gebalde momenten in de tijd. Deze momenten tonen ons de kracht van beelden en het effect dat die op ons hebben.

De ongewone situaties in haar films zijn vaak historisch of psychologisch geladen. De beelden van een man die in zijn woonkamer een lasso draait of van jonge topturners die uren trainen in een sportzaal, grijpen terug naar westerns of naar propagandafilms uit het communistische Roemenië.

Tykkä's dramatische en filmische montage is suggestief en ook het samenspel van beeld en geluid roept emoties op bij de toeschouwer. Haar films laten geen eenduidige lezing toe; ze zijn realistisch maar tegelijkertijd vluchtig en gelaagd als dromen. Tegenstellingen als kijken en bekeken worden en het contrast tussen droom en werkelijkheid staan centraal in haar werk.

In M toont Tykkä drie films. De twee oudere films *Lasso* (2000) en *Giant* (2013) confronteert ze met het recente werk *Retrospective* (2015) dat de kunstenaar ziet als een reflectie op haar eigen werk.

LASSO (2000)

3 min 48 sec, 35mm film / HD video

Een meisje in trainingspak vertraagt haar looppas en probeert haar ademhaling in de koude te controleren. Ze komt aan bij een huis en belt aan, maar niemand doet open. Ze loopt langs het huis, waar aan de achterzijde een groot raam uitkijkt op de zee. Ze komt dichterbij. Samen met haar begluren we een jongen die in zijn eigen woonkamer in een diepe concentratie een lasso draaiende houdt. Ze kijkt naar de virtueuze bewegingen van het touw. De jongen gaat zo in zijn oefening op dat hij haar niet opmerkt.

Tykkä speelt hier met de macht van de blik, met kijken en bekeken worden en met het contrast tussen binnen en buiten. Het meisje staat letterlijk buiten, maar ook figuurlijk. De jongen gaat dan weer helemaal op in zijn eigen wereld. Daar maakt zij, en ook de kijker, geen deel van uit.

De symbiose tussen beeld en geluid is erg belangrijk voor Tykkä. De muziek voor *Lasso* is van de beroemde Italiaanse filmcomponist Ennio Morricone en werd oorspronkelijk gecomponeerd voor *Once Upon a Time in the West* (1968). De muziek verhoogt de intensiteit van de scene en roept, ook door de lasso, associaties op met oude westerns.

GIANT (2013)

12 min 20 sec, HD video

Tykkä nam *Giant* op in twee internaten voor turners in de Roemeense steden Onesti en Deva. De internaten staan bekend voor het opleiden van jonge topturners. De film toont fragmenten van hun training, de lege turnzalen en laat tussendoor stukken horen van interviews met de turners. Beelden van dezelfde locaties uit de jaren 1960 tot 1990 tonen weinig verschil met de recente beelden.

Op de soundtrack laat korte interviews horen, vertaald van het Engels naar het Roemeens. De identieke antwoorden van de kinderen en beknoptheid waarmee ze de vragen beantwoorden versterken het gevoel van discipline en rigiditeit die eigen is aan manier waarop de turners trainen; zonder ruimte voor emotie of expressie. De manier waarop de kunstenaar het geluid van de sprongen en turnoefeningen benadrukt geven een hyperrealistische beleving aan het fysieke aspect van de oefeningen.

Voor Tykkä is het succes van de Roemeense topturners een restant van het communistisch regime. Roemenië was communistisch van 1947 tot 1989 en werd wereldberoemd dankzij zijn turners die goud haalden op de Olympische spelen van 1976, 1980 en 1984. De schoonheid en puurheid van de vormen en de discipline van de turners zijn volgens Tykkä een reflectie van de idealen van dit tijdperk.

De titel *Giant* verwijst naar een vormoefening uit het turnen waarbij de turner 360 graden draait rond de leggers. Tykkä zelf was ooit een turnster en had na haar turncarrière jarenlang een nachtmerrie over deze oefening. In de droom grepen haar handen in het midden van de oefening naast de legger en voelde ze de pijn die erop zou volgen.

RETROSPECTIVE (2015)

15 min 17 sec, 35 mm, 8 mm / HD video

Retrospective is de meest recente video van de kunstenaar. De film onderzoekt de band tussen herinneringen en persoonlijke identiteit en daarvoor koos Tykkä hier een autobiografische aanpak. De video toont de kunstenaar terwijl ze vertelt over de verschillende analoge camera's die ze in haar leven gebruikt heeft, en welke beelden ze ermee gemaakt heeft. We zien meestal enkel haar handen in beeld, terwijl ze het gebruik van de camera's toelicht. Deze beelden opgenomen in een studio worden afgewisseld met 8mm beelden van landschappen en vakantiefoto's van haar jeugdritten naar Patagonië en Tierra del Fuego. Door de combinatie van de voice-over en de verschillende beelden ontstaan nieuwe betekenissen.

Hoewel de video op het eerste gezicht een technische beschrijving is van verschillende camera types, is de video heel persoonlijk: de eerste camera van haar ouderlijk gezin, een camera die ze overkocht van haar docent, haar favoriete camera die haar toeliet om de meest persoonlijke zelfportretten te nemen, enz. De camera's worden personages en getuigen van de loopbaan van de kunstenaar. Tegenover deze video toont Tykkä de zwart-wit foto *Torso I*. Net zoals in *Retrospective* gaat het hier om een zelfportret. De intieme weergave van een zelfportret contrasteert met het meer dan levensgrote formaat van de foto.

Salla Tykkä (1973, Helsinki) houdt zich sinds 1996 bezig met fotografie, film en video. Ze studeerde aan de Academy of Fine Arts in Helsinki en behaalde er haar Master of Fine Arts diploma. Salla Tykkä kreeg internationale bekendheid tijdens de Biënnale van Venetië in 2001 met *Lasso* en toonde haar werk internationaal zowel in groeps- als solotentoonstellingen. In België was haar werk al te zien in het SMAK in Gent.